

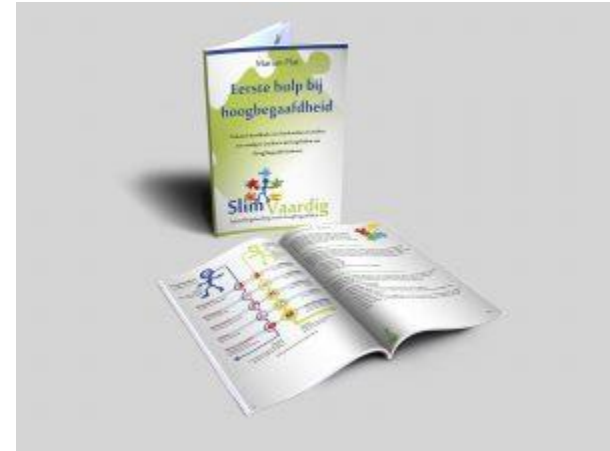

Slim Vaardig
Talentbegeleiding voor hoogbegaafden

Even voorstellen

- Marian Plat
- Talentbegeleider
- Boek “Eerste hulp bij hoogbegaafdheid”
- Psychomotorisch Remedial Teacher
- Kinder Talenten Fluisteraar
- Visueel screener en trainer
- Reflexintegratie Masgutova

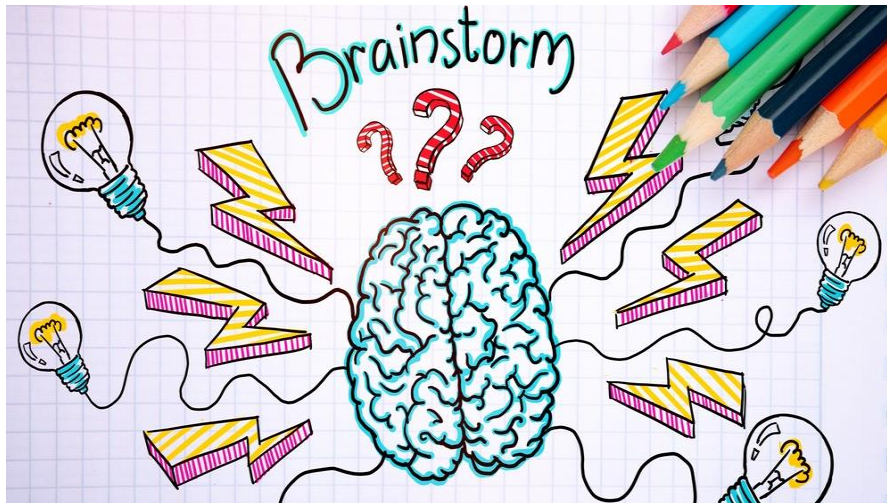
Extra bijzonder en prikkelverwerking

Waarom heeft dit onderwerp mijn interesse?

- Opleiding hoogbegaafdheid
- In de praktijk steeds kinderen waarvan ik wist dat ze hoogbegaafd waren maar op school kwam het er niet uit
- Verder zoeken hoe ik op een andere manier deze kinderen kon helpen
- Merkte dat deze groep vaak buiten begeleiding viel

Extra bijzonder en prikkelverwerking

- Wat verstaan jullie onder extra bijzonder?
- Heb je een leerling in gedachten? Schrijf eens op welke kenmerken hem/haar belemmert om tot leren te komen?
- Welke vraag leeft er?

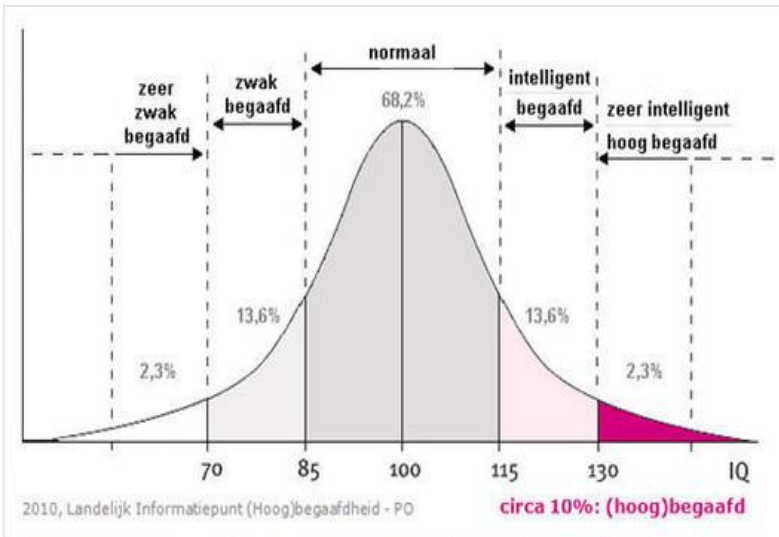

Extra bijzonder en prikkelverwerking

Waar gaan we het over hebben?

- Onderwijsbehoeften hoogbegaafde leerlingen – gaat steeds beter
- Wat als hoogbegaafdheid samen gaat met kenmerken van bijvoorbeeld dyslexie, autisme, ADHD
- Hoe ga je om met het gedrag dat een kind belemmert gebruikt te maken van talenten
- Diverse invalshoeken en tools

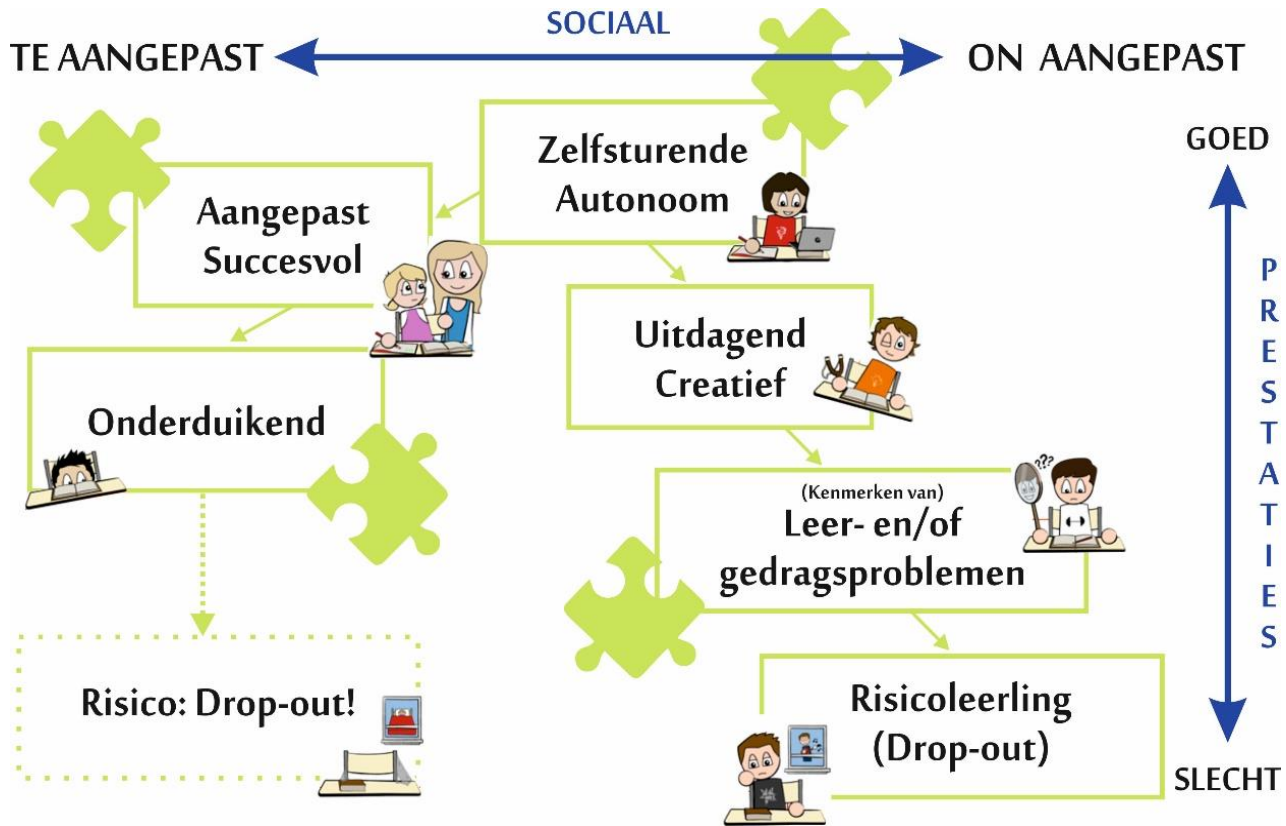
Wat is hoogbegaafdheid?

Verdeling van IQ-scores onder de normaalverdeling – Ten opzichte van de gemiddelde IQ-score van 100 valt ca. 68% van een gemiddelde schoolpopulatie binnen een normaal IQ-bereik van 85-115 (= maximaal 1 standaardafwijking vanaf het gemiddelde). Binnen de ca. 16% die hierboven scoort, laat ongeveer 10% van de leerlingen – *naast een hoge intelligentiescore* – ook specifieke kenmerken zien die duiden op (hoog)begaafdheid, o.a. creërend denkvermogen en een sterke intrinsieke motivatie.

Betts & Neihart (1988, aangepast in 2010)

Begeleiding hoogbegaafde leerlingen

- We compacten het werk
- We bieden verrijking aan
- We hebben een plusgroep

Maar we zien de hoogbegaafdheid niet in resultaten

Wat zien we wel

- De leerling heeft vaak woede uitbarstingen of aanvaringen met andere leerlingen
- De leerling droomt vaak weg en heeft geen concentratie
- De leerling is heel prikkelgevoelig
- De leerling start niet aan zijn werk en maakt niets af
- De leerling wil graag in de plusgroep maar als het moeilijk wordt haakt hij/zij af – vaste mindset
- Kenmerken AD(H)D, ASS, dyslexie – aandacht gaat daarheen

Wat is de aanpak/protocol nu als je deze leerlingen tegenkomt?

Achter het gedrag kijken

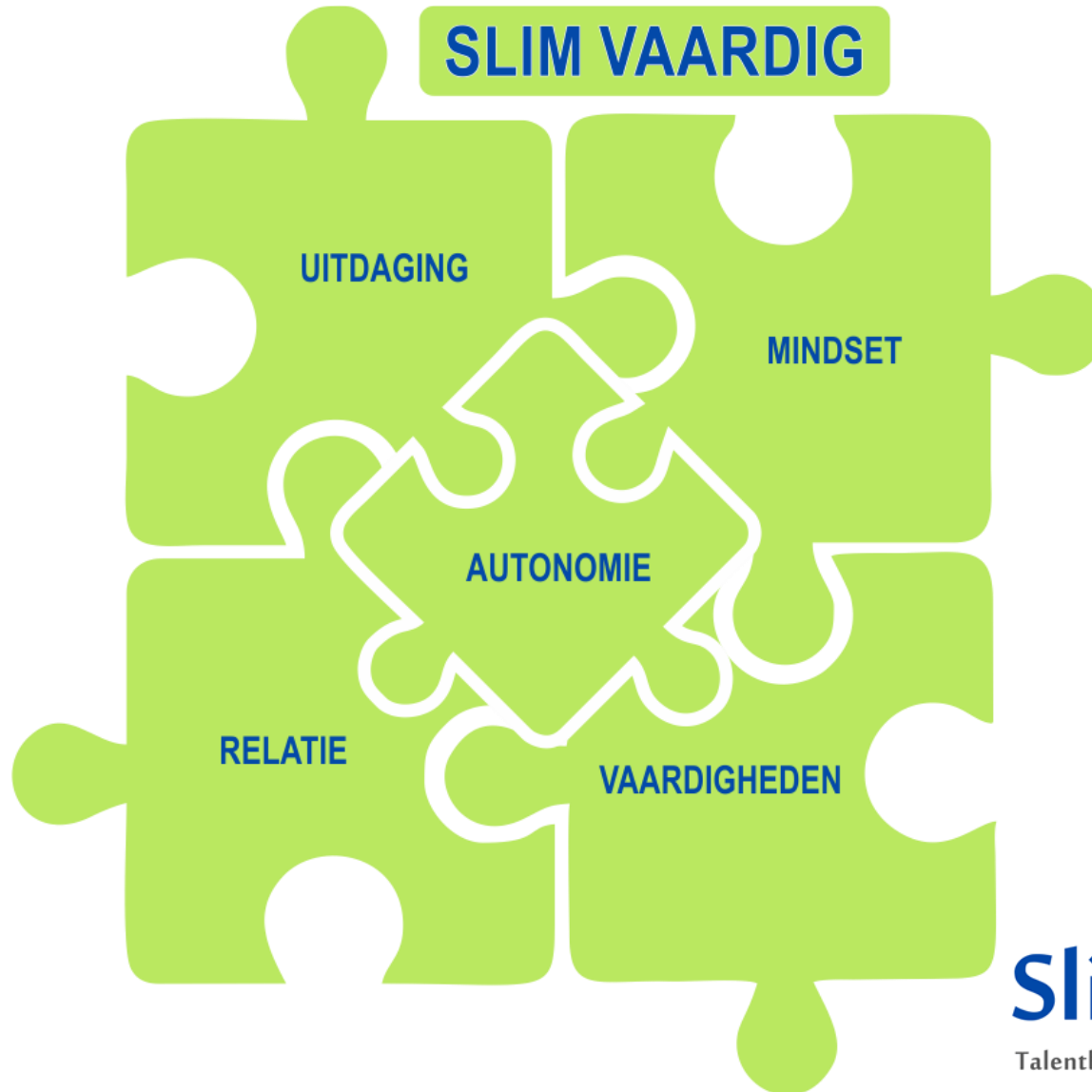

Achter het gedrag kijken

Ondersteuningsaanbod voor beter “presteren”

welzijn

Belang van verrijking

- Doorzetten
- Geheugen gebruiken
- Taakaanpak – strategie
- Hulp vragen
- Fouten maken
- Moeite doen
- Concentratie – volgehouden aandacht
- Plannen
- Motivatie
- Voorkomen van onderpresteren en problemen met welbevinden

Verrijken - Stappenplan

- Doel/nut
- Materiaal kiezen/autonomie
- Bepalen werkwijze / Planning
- Uitleg geven aan leerling
- Bespreken eisen en consequenties
- Samen evalueren
- Vastleggen resultaten (rapport?)

- We willen het wel maar het lukt nog niet
- Gedrag op voorgrond – focus op gedrag
- Focus op “beide”
- Voorbeeld praktijk

Onderpresteren of anders presteren:

Misdiagnose door verkeerde interpretatie gedrag

Kinderen met kenmerken van:

- ADD of ADHD;
- Dyslexie/dyscalculie;
- Autisme-spectrum stoornis (ASS);
- Depressie

Risico-1: alleen begeleiding op stoornis en niet op hoogbegaafdheid

Risico-2: alleen begeleiding op hoogbegaafdheid en niet op andere kenmerken

Bouwen aan relatie

Zijn Ontwikkelingsgelijken – is er een
peergroep ?

Is er afstemming
met of tussen
Ouders
en
Leerkrachten

Zijn er regelmatig
gesprekken met het
kind om het kind te
leren kennen, dus niet
alleen als er iets mis is
gegaan

Mindset

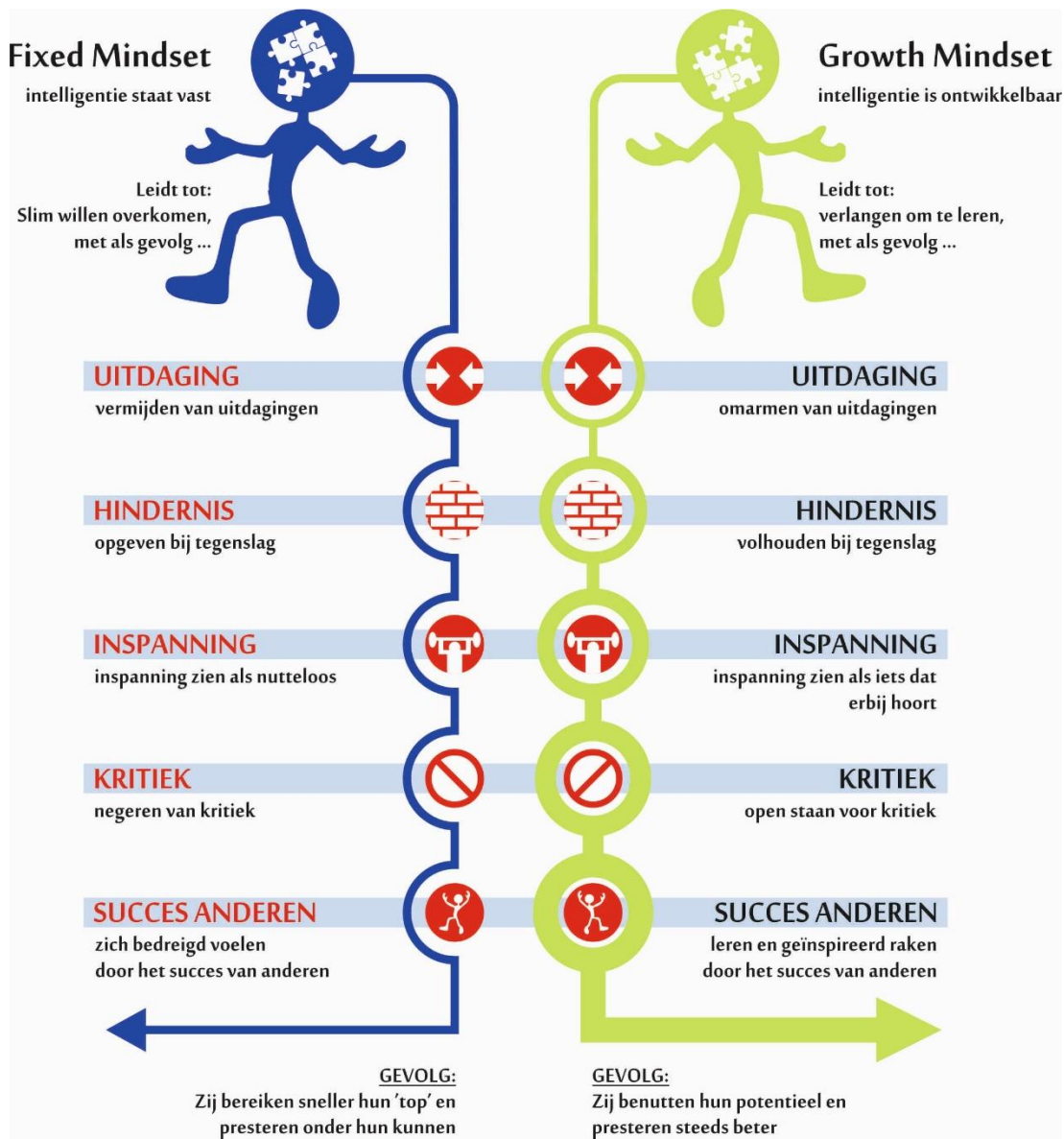

Carol Dweck
Amerikaanse psycholoog

Onderzoek Fixed and Growth
Mindset

Complimenten geven over slim zijn
of inzet

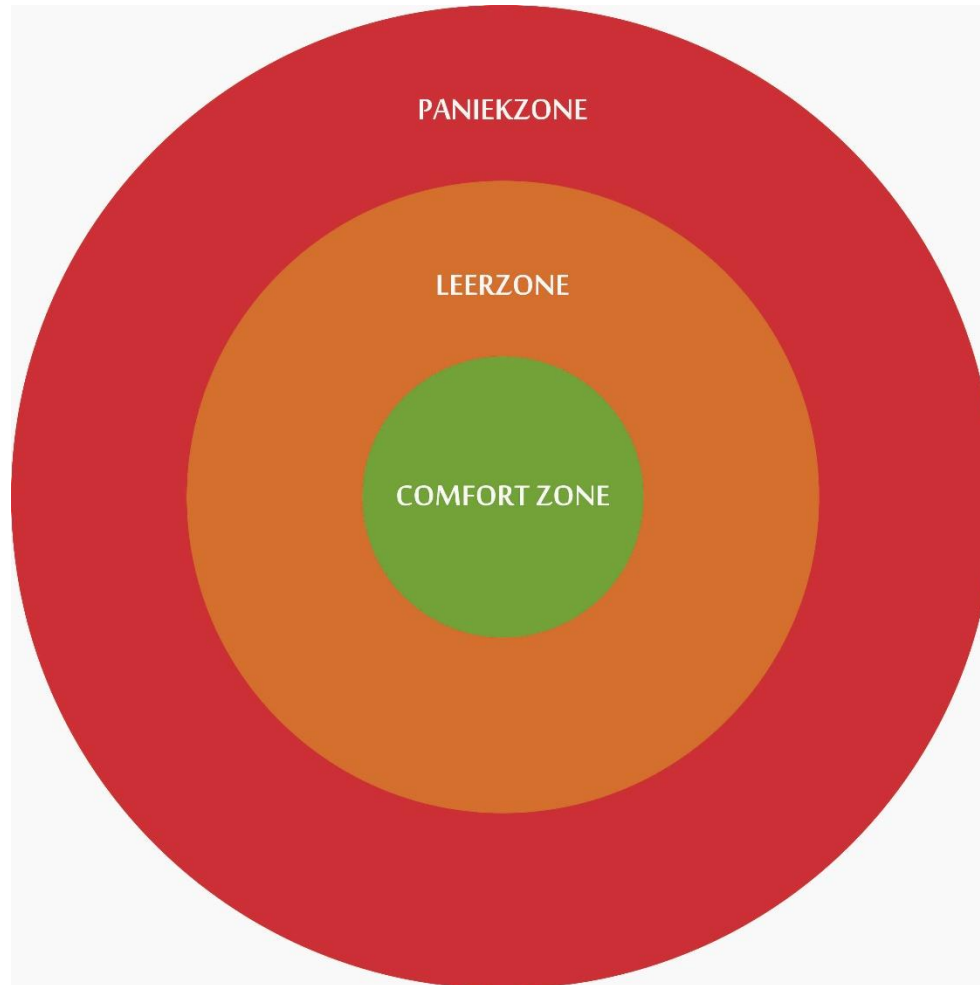
Mindset leerling en leerkracht

Gebaseerd op ontwerp Nigel Holmes

Leermotivatie

Life begins at the end of your comfort zone!

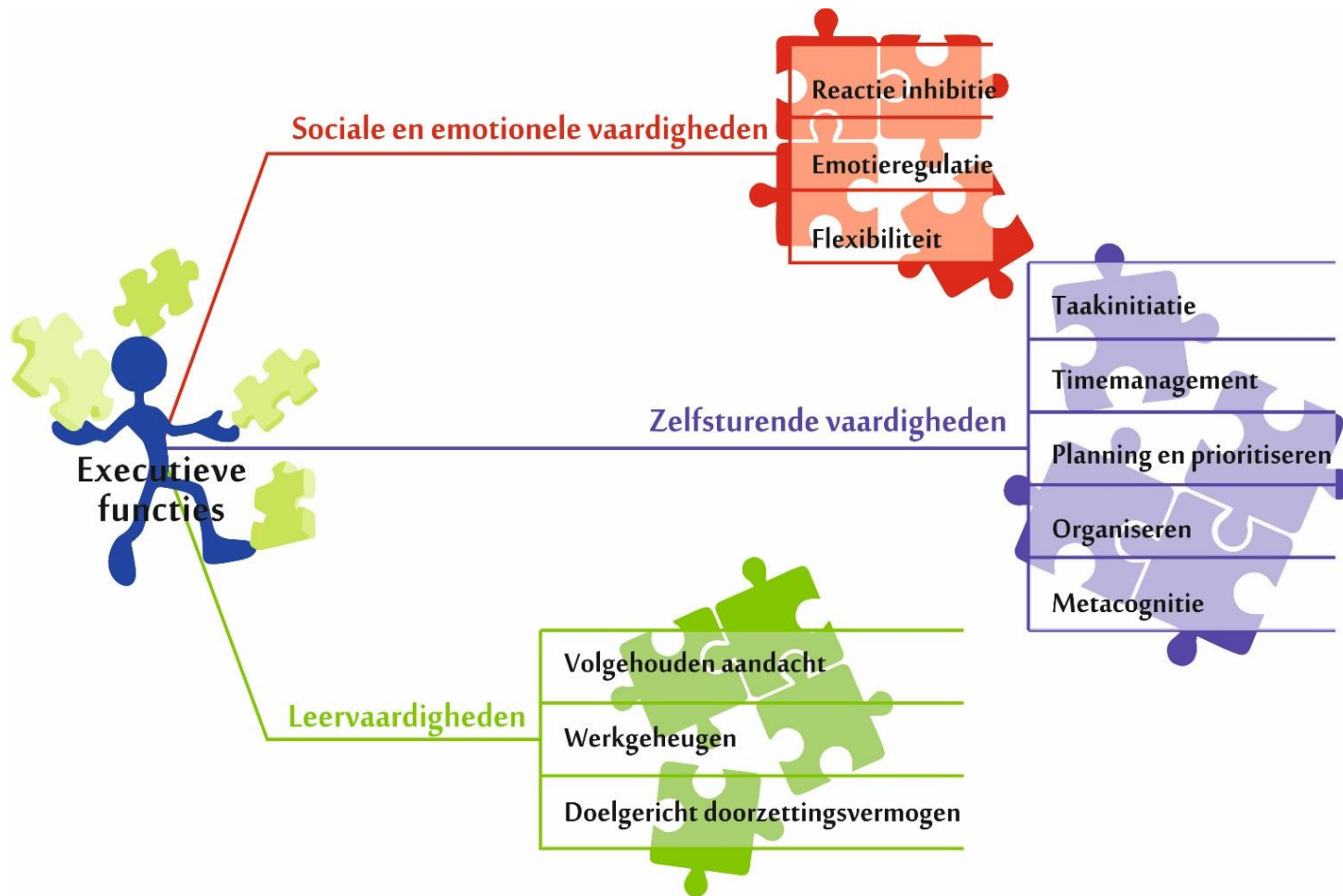
Stel samen met de leerling een doel. Het doel zit in de 2^e cirkel.

Autonomie

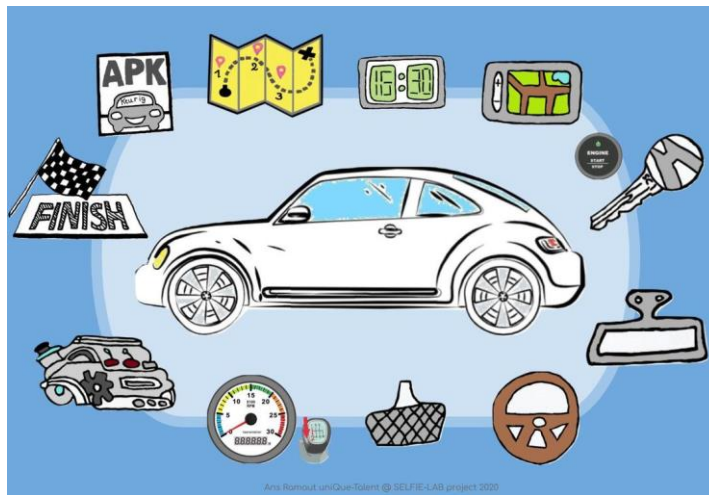

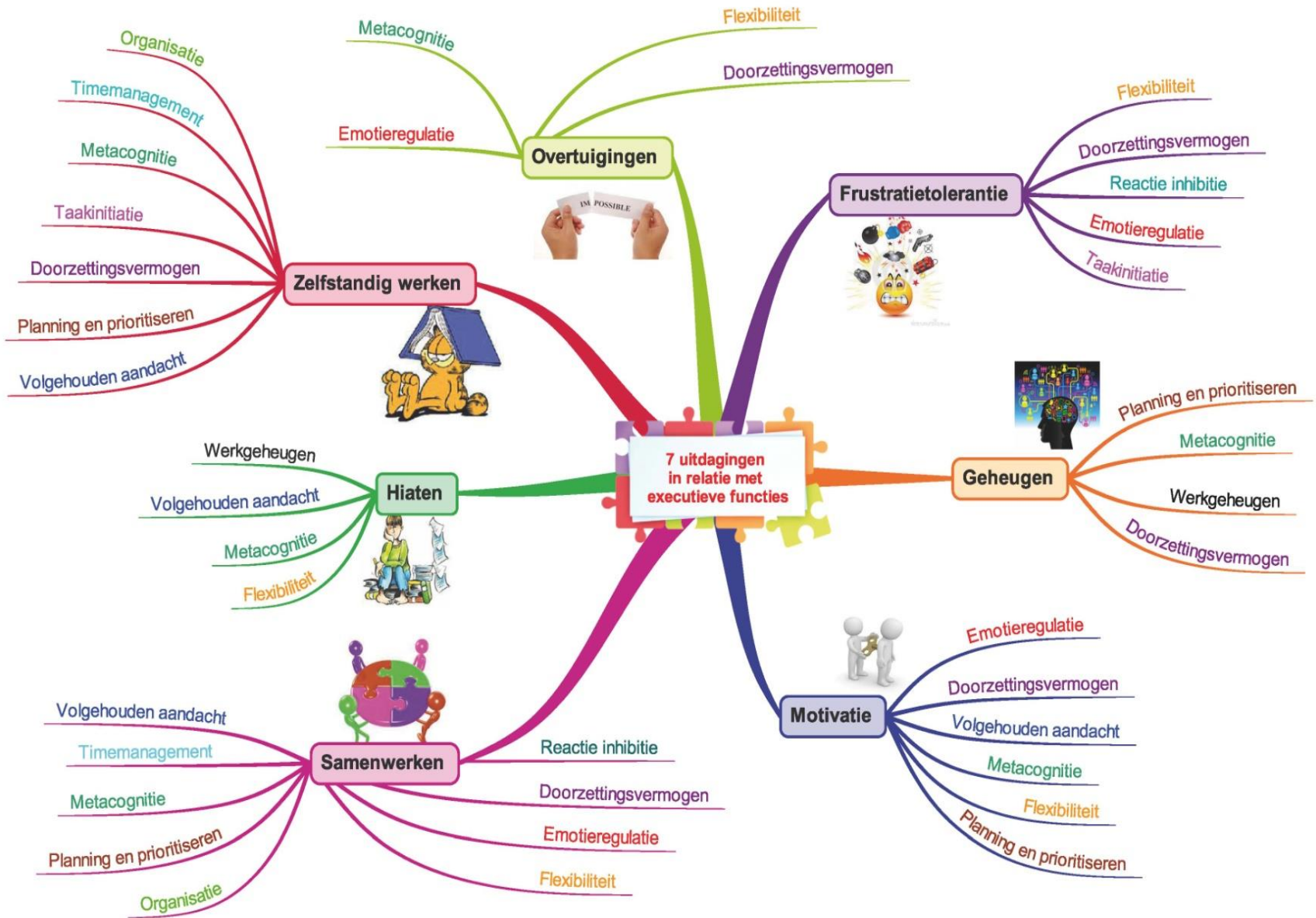
- Zelf doel stellen
- Intrinsieke motivatie
- Eigen interesses
- Laten kiezen om gevoel autonomie te verhogen
- Zelfstandig werken – eigen weekplanning

Bewust worden en trainen Executieve Vaardigheden

- Wordt er binnen jullie school aandacht gegeven aan het trainen van de executieve functies?
- Gebeurt dit binnen de klas of in een plusklas?

Wat zit er nog onder de executieve functies

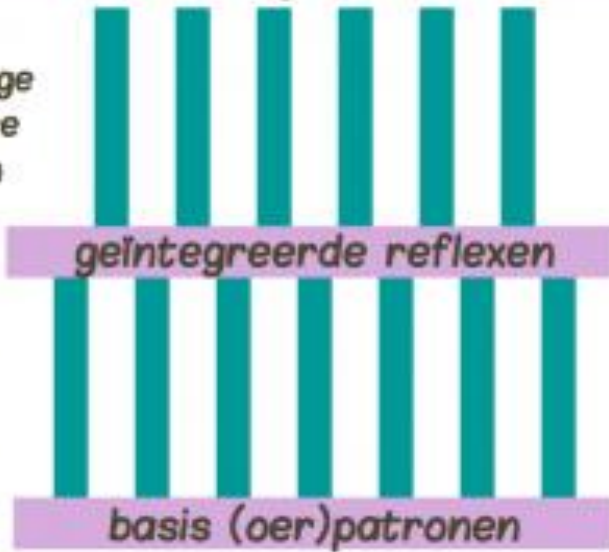

Verstoorde prikkelverwerking

Volwassen Geïntegreerde Reflexen

Levenslange
en andere
reflexen

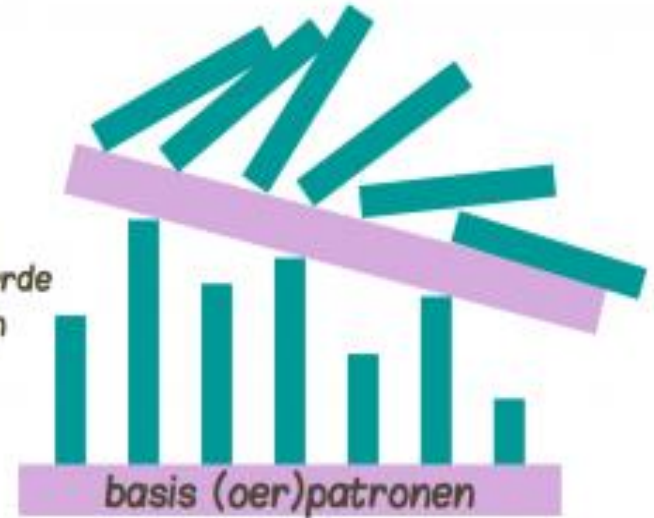
21
Reflex
Pilaren

Bron: Svitlana Matkivska Educational Institute ©

Niet-Geïntegreerde Reflexen

Niet
Geïntegreerde
Reflexen

Bron: Svitlana Matkivska Educational Institute ©

Werking hersenen

Hersenstam/Reptielenbrein

Hartslag, ademhaling,
onbewuste functies

Limbisch systeem/Zoogdierenbrein

Automatismen: emoties, gebaren,
sociaal gedrag, motorische routines
zoals lopen, fietsen, schrijven

Neocortex/Mensenbrein

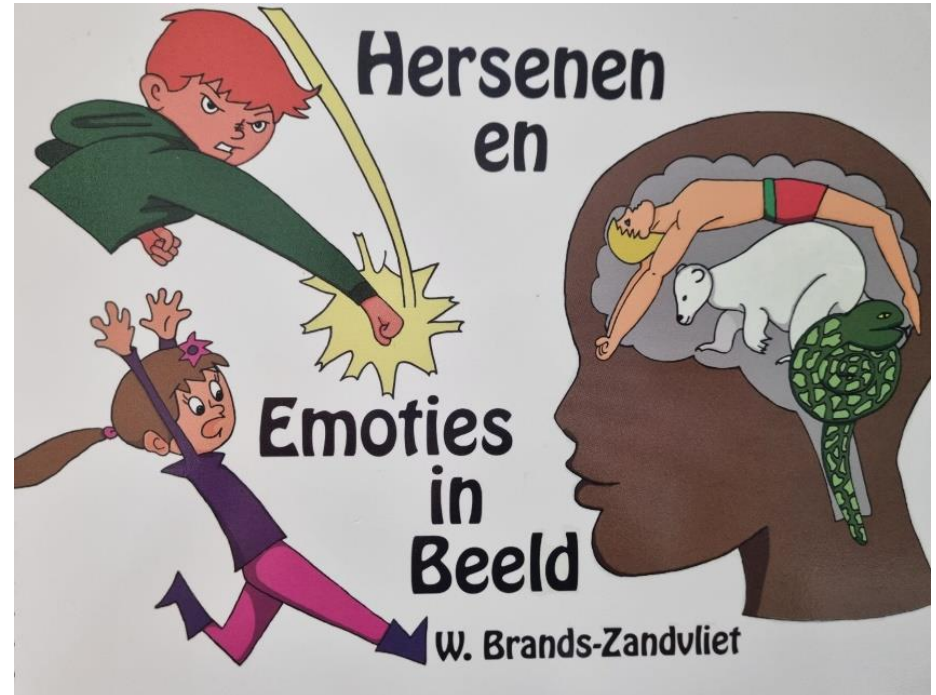
80% van de hersenen – denk en leerprocessen

Werking hersenen

Wat gebeurt er als een kind zich niet veilig voelt?

Vecht – vlucht – bevriezen /
overlevingsmechanisme

Werking hersenen

Wat helpt niet in deze situatie?

Het op dat moment willen oplossen
van de situatie door te praten

Wat heeft het kind nodig op dat moment?

Rust, troost en begrip om zichzelf te leren kalmeren

Werking hersenen

Pas als het kind rustig is en het stoplicht op **groen** is gesprongen, kan het kind weer nadenken en kun je in gesprek gaan en/of afspraken maken

Kenmerken van niet geïntegreerde reflexen die je in de klas kunt herkennen

Dit zijn enkele voorbeelden die je kunnen opvallen in de klas

- Onaangepast gedrag (driftbuien, explosief, onverzettelijk, onbehoorlijk, oppositioneel, impulsief, dwangmatig, negatieve houding)
- Zwakke grote en fijne motoriek (veters strikken, knoopjes)
- Kenmerken van dyslexie.
- Moeite met tafels en spelling
- Neus dicht op het schrift of boek
- Onrustige benen (benen 'schoppen' heen en weer)
- Onderuitgezakt zitten (tijdens lezen of schrijven)
- Krampachtige houding bij het schrijven
- Moeite met stilzitten
- Last hebben van labeltjes in kleding
- Zwakke concentratie
- Problemen met schrijven: pengreep, snel vermoeid, slordig/onleesbaar
- Moeite met het aangeven van persoonlijke grenzen
- Hypergevoelig voor (plotseling) geluid, aanraking, licht of beweging
- Agressief kunnen reageren
- Pesten of gepest worden

Loopt het niet lekker? Zijn er zorgen?

Tijdelijk dubbel bijzonder!

Op welke gebieden heb jij extra ondersteuning nodig?

Je kunt op meerdere gebieden belemmeringen en uitdagingen ervaren. Waarbij heb jij ondersteuning nodig? Waar wil je extra aandacht aan besteden? Kun je misschien meer bereiken door anders te leren? Hoe kun je hierbij gebruik maken van je talenten en kwaliteiten? Zijn er kansen in je omgeving die je nog beter kunt benutten?

Onderzoek samen wat je sterke en minder sterke kanten zijn en hoe jij kan werken aan jouw leerpunten.

WELKE LEERPUNTEN GELDEN VOOR JOU?

REKENEN

Het kan zijn dat je je bij rekenen bepaalde dingen nog lastig vindt. Het traintest je misschien dat dit niet vanzelf gaat, of dat je moeite hebt om eenvoudige sommen te automatiseren. Het kan ook zijn dat je niet bewust bent van tussenstappen die je moet uitvoeren bij complexere opdrachten.

Heb jij voor sommen eigen manieren bedacht om ze op te lossen? Kun je dit uitleggen?

rekeninzicht, ruimtelijke oriëntatie, werktempo, werkgeheugen, teken, automatiseren

LEZEN EN/ OF SPELLEN

Vind je lezen en/of spellen lastig? Lees je niet graag of weinig? Lees je langzaam? Haak je af bij lange teksten? Heb je moeite met technisch lezen, bijvoorbeeld bij onbekende woorden?

Vind je het bij (multiple choice) vragen over een tekst lastig om te begrijpen wat er eigenlijk gevraagd wordt en om te bepalen waar de tekst vooral over gaat?

technisch lezen, begripvol lezen, spelling, grammatica, leesplezier, werkgeheugen

EMOTIONELE ONTWIKKELING

Het kan zijn dat je moeite hebt met het begrijpen van je eigen emoties en die van anderen. Je voelt je anders dan anderen en misschien voel je je niet begrepen. Je kunt het lastig vinden om nieuwe dingen aan te gaan. Raak je gefrustreerd als iets niet meteen lukt?

Durf je te werken aan dingen die je moeilijk vindt, te leren van fouten of hulp te vragen?

zelfvertrouwen, zelfbeeld, perfectionisme, angst, faalangst, emoties herkennen, tonen en controleren, gepast gedrag, terugtrekken, agressie

SOCIALE ONTWIKKELING

Je zou graag op een prettige manier met anderen willen omgaan en daarbij jezelf willen blijven. Het kan zijn dat je dit lastig vindt, bijvoorbeeld met samenwerken of in het maken van contact. Misschien wordt jouw manier van feedback geven niet altijd goed ontvangen.

Wat betekent vriendschap voor jou? Heb jij vertrouwen in jezelf en anderen?

omgaan met conflicten, gepast gedrag, aanpak bij samenwerken, aansluiting vinden, autoriteit, oogcontact

WERKHOUING

Als je aan het werk bent, is het belangrijk je aandacht hierop te richten. Het kan zijn dat je hier moeite mee hebt, bijvoorbeeld door dagdromen of doordat je snel afgeweid bent.

Is er sprake van verveling, gebruik aan uitdaging, of lukt het je niet jezelf te motiveren? Lukt het je om door te zetten, ook als iets niet je interesse heeft? Kan het zijn dat jouw overtuigingen je belemmeren in het leren?

concentratie, zelfstandig werken, uitgewaste aandacht, plannen, organiseren, leren in stappen, motivatie, zelfreflectie, hulp vragen

ZINTUIGEN

Het kan zijn dat allerlei zintuiglijke indrukken op een heel intense manier bij je binnen komen. Dat je bijvoorbeeld sterker ruikt, gevoelig bent voor harde geluiden of onrust om je heen. Je kunt echt 'vollopen' in je hoofd of in je gevoel door prikkels van buitenaf.

Het kan ook zijn dat je juist erg bewust bent van wat er allemaal zou kunnen gebeuren. Heb je vaak behoefte aan bewegen en/of stemmen?

beweeglijk, roeien, schrijfstrook, spanning, jezelf afsluiten, sensorische integratie, handelingen automatiseren

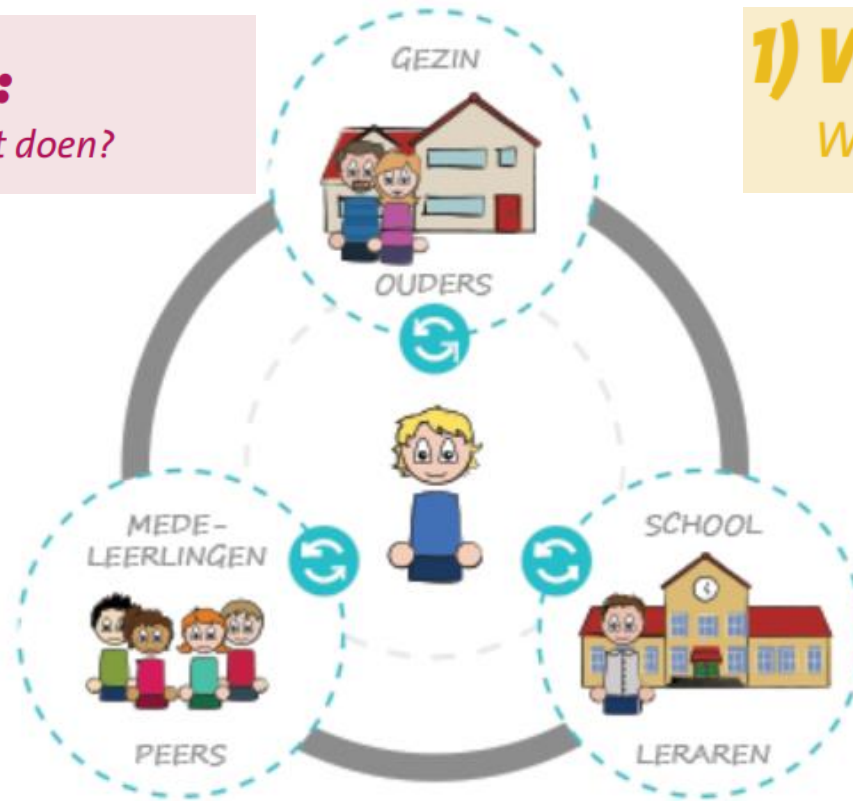
SPRAAK EN/ OF TAAL

Je kunt best slim zijn en toch moeite hebben met spreken en taal. Zo kan het zijn dat je het lastig vindt om de goede woorden te vinden. Of dat je moeite hebt met het verwerken van informatie, het kasteren naar instructies of het verwoorden van je gedachten.

woordvindingsproblemen, uitdrukingsvaardigheid, informatieverwerking, auditieve waarneming

4) Realiseren:

Hoe gaan we het doen?

1) Waarnemen:

Wat zien we?

3) Plannen:

Wat gaan we doen?

2) Begrijpen:

Wat heeft het kind nodig?

*ZIE en BEGRIJP je
MIJ in wie IK ben?*

**Op welke gebieden
heb jij extra
ondersteuning
nodig ?**

- Rekenen
- Spelling en/of lezen
- Spraak en/of taal
- Emotionele ontwikkeling
- Sociale ontwikkeling
- Werkhouding
- Zintuigen
- Mindset
- Wereld oriëntatie/algemene kennis

1) Waarnemen:

Wat zien we?

2) Begrijpen:

Wat heeft het kind nodig?

Gegevens verzamelen:

- LVS gegevens met analyses
- Doortoetsen met analyses
- Informatie leerkrachten
- Informatie begeleiders (externen)
- Informatie ouders
- **Informatie leerling zelf**
- Informatie andere leerlingen

3) Plannen:

Wat gaan we doen?

- Breng de leerling in beeld, bekijk welke stappen nodig zijn op school en thuis
- Kijk welke stappen eerst genomen moeten/kunnen worden
- Hoe zou je dit kunnen bereiken
- Wie heb je daarvoor nodig
- Samen met de leerling een doel stellen en plan maken
- Benoem samen met de leerling ook wat er wel goed gaat

4) Realiseren: Hoe gaan we het doen?

- MB-HB leerlingkaart
- Ook uitgebreide versie hiervan op website SWV
- **Oefening:** neem 1 leerling in gedachten en bedenk welke begeleiding hij/zij nodig heeft en hoe jullie dit zouden kunnen bereiken

 Passend onderwijs
Zuid-Kennemerland
prijnt voorop

MB-HB leerlingkaart

Gegevens leerling	Basisaanpak in de eigen groep (door groepsleerkracht)
Naam:	# weinig tot geen herhaling
Groep:	# schrappen van leer- en oefenstof (+/- 50%)
Leerkracht(en):	# compacte, topdown instructie
Andere betrokken in de school:	# verrijkingswerk (gebaseerd op deze kaart)
Neemt deel aan plusklas/verrijkgroep: JA/NEE (doorhalen wat niet van toepassing is)	# (proces- en vaardigheids-) doelen stellen
Naam leerkracht plusklas/verrijkgroep:	# sturen richting eigen verantwoordelijkheid
Neemt deel aan DWS: JA/NEE (doorhalen wat niet van toepassing is)	# samen evalueren met procesgerichte feedback
Locatie en dag DWS:	# echt in gesprek gaan (beleving, gevoel etc.)
	# vastleggen groei – bijvoorbeeld op rapport of anderszins

Talenten (wat gaat makkelijk en fijn)	Interesses (breed - dit zijn aanknopingspunten!)	Belemmerende factoren - wat zit in de weg?

Specifieke aanpassingen (naast algemene handelingen zoals rechts bovenaan beschreven bij Basis in de eigen groep)

OPP MB-HB Leerlingkaart - SWV PO ZK november 2020

Het kan in de kleine dingen zitten - wat kun je wel doen?

Welke stap kun je zetten?

Durf los te laten – geef de leerling vertrouwen

- Belangrijk dat leerkracht ook gezien wordt
- Vertrouwen om te mogen falen in team
- Ondersteuning krijgen als het nodig is

Voornemens

Wissel in tweetallen van gedachten wat je de komende periode kunt doen

Boeken- en andere tips

- www.masgutovamethode.nl (informatie over reflexintegratie)
- Denkspeellen inzetten in de klas – Smartgames of Thinkfun
- www.speeljevaardig.nl (praktisch boek voor iedereen die spellen wil gebruiken om executieve functies te ontwikkelen)
- Wiebelen en friemelen in de klas (boek Monique Thoonsen)
- Prachtig Lastig (boek van Carla van Wensen)
- Top tot teen beweegspel
- Breinprikkels (website met jaarprogramma voor de kleuterbouw voor het ontwikkelen van motorische vaardigheden)
- Braingym (boek met oefeningen die je in de klas kunt inzetten)

Vragen

